

Intervju med Ante Lijic, intervjuperson nr 78

Projekt: Göteborg berättar

Bandningens längd: 01:20:51

Datum: 2018-12-19

Intervjuare: Marja Ågren

Plats: Göteborgs stadsmuseum, Sarauws rum

Tid: 11:00 – ca 12.30

Intervju med Ante Lijic

Bandningen börjar

Intervjuare [00:00:02]: Och då börjar jag med att säga att det är den 19:e december 2018 och vi sitter här i Sarauws rum på Stadsmuseet för att göra en intervju för projektet Göteborg berättar och jag som intervjuar heter Marja Ågren och jag ska intervju dig som heter...

Talare [00:00:21]: Ante Lijic.

Intervjuare [00:00:23]: Ja, vad roligt.

Talare [00:00:25]: Ja.

Intervjuare [00:00:26]: Och då börjar jag med att fråga när du är född?

Talare [00:00:30]: Jag är född 29 september 1966 så jag är 52 år gammal.

Intervjuare [00:00:36]: Var föddes du?

Talare [00:00:38]: Mina föräldrar hade precis flytt från före detta Jugoslavien, fast från Kroatien är vi då, så jag är född i Jönköping och min syster och övriga, en föddes i Kroatien och en i flyktingläger i Italien och jag och fyra till då i Sverige så vi är sex barn.

Intervjuare [00:00:57]: Okej. Hur kom det sig att de flydde?

Talare [00:01:03]: De flydde mest för att den tiden slutet på 50-talet och början på 60-talet då fanns ju fortfarande Berlinmuren, Östeuropa, det var enpartisystem, kommunism i det här fallet, knappt någon religionsfrihet, yttrandefrihet så länge det passade partiet och det var stora, och självklart ekonomiska orsaker, så det var de fyra eller fem stora sakerna som gjorde att folk flydde mestadels från Östeuropa då.

Intervjuare [00:01:37]: Var det svårt att komma ut ur landet?

Talare [00:01:40]: Nej det var det inte, det var relativt, inte så svårt egentligen att komma till närmaste grannländer då Österrike eller Italien då. Så det var hundratusentals som flydde under ett antal år där, de flesta från Kroatien som kom då till Italien och sen därefter fick de välja Australien eller Kanada de flesta. Så mina föräldrar var bland de första från Kroatien

som kom till Sverige.

Intervjuare [00:02:07]: Kunde de välja det då när de?

Talare [00:02:08]: Ja i det flyktinglägret så, Italien var mer som ett stort flyktingläger för hundratusentals människor, och då var det ja, olika stater då som sa hur många de kunde ta emot då så då valde de Sverige för att det var Europa. Men det tog ändå 32 år innan min pappa åkte ner första gången.

Intervjuare [00:02:32]: Tillbaka igen?

Talare [00:02:31]: Ja, när det var fria val. I början på 90-talet och det var första gången för mig också som jag besökte landet.

Intervjuare [00:02:37]: Var det så?

Talare [00:02:39]: Ja så det var en mycket fin upplevelse, en mycket fin upplevelse.

Intervjuare [00:02:44]: Ja, det låter det som. Vad gjorde ni då?

Talare [00:02:45]: Nej vi åkte runt och besökte släktingar och vänner och åkte runt i så gott som hela landet faktiskt, han ville verkligen ta igen det han hade missat, det är stor nostalgi självklart och hemlängtan för honom då men människor som har bott i ett land i då var det 30 år och nu har mina föräldrar eller min mamma som lever, nu har ju hon levt två tredjedelar av sitt liv i Sverige, så hon har levt nästan 60 år i Sverige så det är inte så ofta de säger att de ska åka hem längre [skrattar]. Det blir så.

Intervjuare [00:03:18]: Just det men har de behållit medborgarskap i ...

Talare [00:03:25]: Nej, alla som flydde på den tiden de blev svartlistade från kommunistländer, så då fick de automatiskt politisk asyl i det landet, i Sverige i det här fallet då.

Intervjuare [00:03:37]: Ja just det. Så det här att det blev fria val det hade inte att göra med att han skulle på något sätt kunna rösta där?

Talare [00:03:42]: Nej han ville besöka landet just, för de som hade flytt och på något sätt kanske opponerat sig genom media eller öppet visat att man kanske kräver större frihet eller demokrati i ett före detta kommunistland, de svartlistades direkt och det fanns risk att de inte kunde komma tillbaka till Sverige sen. Vilket hände med många människor också.

Intervjuare [00:04:07]: Men dina föräldrar de upplevde inte något problem när de väl var i Sverige?

Talare [00:04:15]: Nej, nej. Jo det fanns ju politiskt förtryck på så sätt att Jugoslavien som land, det ser man kanske även i dagens Ryssland, trots att det inte är enpartisystem men det är faktiskt statsmord som sker utomlands och så var det även med många kroater som

mördades av jugoslaviska staten, och min gudfar bland annat mördades här 1971 och 1975 mördades en annan kroat. Så i Europa eller ja mest i Europa men från början på 60-talet fram till -89 ända fram till Berlinmuren föll så är det i närheten av 60 kroater som har mördats utomlands. Av en stat, det är fruktansvärt.

Intervjuare [00:04:56]: Ja verkligen.

Talare [00:04:56]: Så det som händer idag när vi ser Ryssland förgiftar eller dödar sina egna landsmän det är inte så ovanligt för de länderna.

Intervjuare [00:05:07]: Men vad var det man...

Talare [00:05:09]: Nej de var rädda att man sprider för mycket information om det landet, att man påvisar rätten till religionsfrihet, yttrandefrihet, även självbestämmanderätt eftersom just Sovjetunionen och Jugoslavien var ju hopkopplat av många stater, så de gjorde allt för att behålla det. Nej så det har präglat absolut, många även vi som var födda här då så det har präglat en stor del av vårt liv faktiskt.

Intervjuare [00:05:41]: Men dina föräldrar har hållit kontakten med just vänner och släkt och så?

Talare [00:05:44]: Ja absolut så det var en otroligt fin upplevelse när vi var där. De togs emot som kungar, det var människor från Amerika och Australien överallt som inte hade varit där på väldigt, väldigt många år, 30 eller 40 år många, så det var en mycket fin upplevelse.

Intervjuare [00:06:01]: Ja vad roligt, har de åkt sen regelbundet efter det?

Talare [00:06:04]: Ja absolut.

Intervjuare [00:06:06]: Och du också?

Talare [00:06:07]: Ja, jag kan språket flytande och mina barn, jag har tre vuxna barn, allt från 16 till 22 år, min fru har ungefär samma bakgrund som jag. Hon är också född här av kroatiska föräldrar och vi har sett hur viktigt det var med språket så vi försöker även prata kroatiska med våra barn eller lära dem, och det är fantastiskt att de kan det.

Intervjuare [00:06:34]: De har lärt sig?

Talare [00:06:35]: Jajamän. Så det är inte, visst det krävs lite att man är relativt, vad ska man säga bestämd och kanske även konservativ i vissa frågor eller hur man ska försöka förmedla det, men om du kan ett språk de får ju det gratis, och det är väldigt bra. Jag tycker det är synd om dem som har möjligheten, att inte förmedla det till sina barn.

Intervjuare [00:07:04]: Fick ni även hemspråk och så i skolan?

Talare [00:07:07]: Hemspråk fick man en timme i veckan ja, efter skoltid och det var tillräckligt. Det är min syn på det hela åtminstone och det har ingenting med, jag tycker idag i

samhället eller idag, kanske sista 20 åren, det är jätteviktigt det som är skillnaden när mina föräldrar kom och jämfört med idag var det att det är en otrolig tacksamhet som mina föräldrar har förmedlat till oss barn, inte bara mina utan den generationens invandrare. Otrolig tacksamhet som de har förmedlat just att vi aldrig får glömma att det finns faktiskt stater som är totalitära, ingen yttrandefrihet, knappt religionsfrihet och mycket, mycket annat. Bara uppleva det i ett land som Sverige med sådan otrolig solidaritet, en sådan otrolig känsla för människor, och att det är en otrolig tacksamhet och framförallt värna också om det svenska samhället. Men vi hörs tycker jag väldigt, väldigt sällan i den här debatten, för en svensk som yttrar sig, jag tycker det är fantastiskt att kunna gå på en skolavslutning i kyrkan eller där man självklart har svenska flaggan på en skolavslutning. Men en svensk, sedan flera generationer tillbaka en svensk så att säga, när han yttrar sig då betraktas det som rasism, och det är så otroligt främmande för mig som är invandrabarn, att en sådan människa ska betraktas som rasist, och vi hörs sällan i debatter, invandrabarn, det kan du följa vilken debatt som helst. Så gott som alla jag känner med min bakgrund är otroligt stolta och har förmedlats av våra föräldrar att vi lever i ett sådant här svenskt samhälle och självklart om man är stolt över det, då finns det väl ingen anledning att inte vara stolt över sin egen flagga eller sin egen nation? Även om allting är globalt men det hindrar inte, det är inte det att man är plötsligt jättenationalist, lite så, så de sakerna har jag märkt av och även de som har samma bakgrund som vi då, invandrabarn, att det är mycket, mycket märkligt.

Intervjuare [00:09:45]: Hur kommer det sig tror du att ni inte hörs?

Talare [00:09:48]: Jag tror inte det finns så mycket intresse av det faktiskt om jag tittar kanske sista ja, tre eller fyra valen, vi säger 15-16 år tillbaka det finns inte så mycket utrymme, antingen är du vänster eller höger men det här är en relativt [skrattar] tycker vi relativt objektiv och neutral uppfattning och du ska inte behöva vara vänster, vem säger att enbart en sida har rätt till sin flagga? Det ska egentligen inte finnas en sådan diskussion. Faktiskt inte. Men, men, det är som det är, mycket kanske man inte kan påverka heller men man bör heller inte vara som Stefan Löfven sa, vi kanske har varit naiva ja, det har ni säkert varit i 20 års tid [skrattar]. Nej men absolut jag menar, så som vi har blivit uppfostrade just med den här tacksamheten, och det är inget fult i det, för det påvisas ofta i debatterna att ingen ska behöva vara tacksam. Varför inte? Ska vi bara som dagens samhälle ser ut när många, inte alla, men många som bara kräver sina rättigheter, men vi har också skyldigheter mot det här samhället som har tagit emot oss. Stora skyldigheter, om inte annat skyldigheter genom att visa till våra barn hur vi bör uppföra oss i ett land som har tagit emot oss så här väl, och gett oss den tryggheten och där du kan komma bort från orättvisor och krig så ja, vi är jätteförvånade faktiskt.

Intervjuare [00:11:38]: Men känner du att man skulle mer aktivt vända sig till er som grupp eller?

Talare [00:11:42]: Absolut, absolut att de kan göra det, det finns många grupper, jag har till och med mig här ett 50-års, jag är med i en kroatisk förening också och under 50 år, så kan du ha det lite bara bläddra i eller behålla så att säga, och där visas mycket öppet att man, både hur man från början försökte komma in i samhället, och med mycket stolthet över sina gamla rötter och det svenska samhället så att säga, och där tror jag kanske staden Göteborg i det här fallet och många andra kan höra på många berättelser, och där även de nya

invandrarna ser att, herregud det är otroligt viktigt att du kommer in i samhället, med Sverige som land och så som det är bildat, de kommer aldrig hindra dig att behålla dina rötter, men det behöver inte gå så långt. Där kräver många saker som de inte ens hade rätt till i sitt eget land. Jag var jätteintresserad av historia också när jag var yngre och just med tanke på min bakgrund och varför mina föräldrar inte fick åka tillbaka och inte jag heller och så vidare, och det innebar ju, jag försöker, man försöker vara objektiv, men det är svårt självklart i många fall, men jag försöker vara objektiv och läser mycket om många länder där jag även har rest till och så vidare och Turkiet genom historien eller Osmanska riket har självklart haft stor påverkan på Europa och mycket annat, och bara i ett sådant land som Turkiet, bara fram till för några år sedan, där trots att det är över 90-95 procent som tillhör islam, så har det till och med varit förbjudet att bära slöja på universitet. Och här tillåter vi till och med att de får bada i sina kläder, i offentliga simhallar, är man rasist då bara för att man försöker påvisa något sådant? Nej, faktiskt inte, så jag vet inte det, men jag tror staden Göteborg kan säkert ha nytta av många av oss invandrarbarn eller genom olika föreningar och så vidare absolut det tror jag nog.

Intervjuare [00:14:01]: Men vill du berätta vad föreningen...

Talare [00:14:04]: Jaha min förening som jag, jag är till och med ordförande där i den, vi heter Croatia Katarina Zrinski. Katarina Zrinski, det står där inne i boken så att säga så då har vi både bilder med och vi är både en kultur och idrottsförening då, fast den här Katarina Zrinski det var efter en kroatisk hjältinna som kämpade för kroaternas frihet under Österrike-Ungerntiden på 1600-talet, så därför tog vi hennes namn då som en symbol då så att säga. Och då visar den, och här står även förord då på kroatiska och på svenska lite ja, var vi har varit och på vilket sätt vi verkade, vi uppträdde på gator och torg och genom att träffa politiker och många andra, på den tiden det var Karin Söder och många andra, Thorbjörn Fälldin och de som regerade på 70-talet där någon gång och ja, det är som sagt, och det har präglat men som sagt både inom den föreningen och även under alla stora sammankomster, och det är hundratals människor som kommer på sådana här stora fester och hundratals ungdomar som har gått igenom vår förening till exempel, det finns andra föreningar också, varje fest och varje stort tillfälle så hade vi alltid svenska och kroatiska nationalsången, alltid som en tacksamhet och som en symbol och som något väldigt, väldigt fint, faktiskt, så det har präglat oss.

Intervjuare [00:15:40]: Hur många medlemmar är det?

Talare [00:15:42]: Vi är i närheten av 500 medlemmar.

Intervjuare [00:15:44]: Är det i Göteborg som är...

Talare [00:15:46]: I Göteborg ja och lite så här, både julpjäser som man hade då på den tiden och mycket annat, och från tidningar utklipp från tidningar som sagt i västra Sverige uppträdde vi mycket också här både bland politiker och i skolor och Göteborgs första skola som erkändes här 1976 av Göteborgs stad.

Intervjuare [00:16:09]: Som hade kroater?

Talare [00:16:09]: Nej eller kroatiska språket då så att säga.

Intervjuare [00:16:11]: Ja, ja.

Talare [00:16:13]: Kroatiska språket när det erkändes här.

Intervjuare [00:16:14]: Ja okej.

Talare [00:16:17]: Så hade vi det i den egna föreningen då från början och sen efter det året så hade man rätt att ha det som hemspråk.

Intervjuare [00:16:24]: Ja ja just det.

Talare [00:16:23]: Annars hade Jugoslavien försökt sprida det till sin ja, eller till yttervärlden att det fanns bara ett serbokroatiskt språk, och serbokroatiskt, inte ens i landet Jugoslavien så de serbokroatiska men utomlands försökte de förmedla den bilden att det inte ens fanns något som var kroatiskt eller serbiskt, utan serbokroatiskt, men skillnaden är att vi skriver med latinska bokstäver och serberna skriver till och med kyrilliska, med ryska bokstäver [skrattar], så bara där kan det inte vara ett språk ser man, men okej det spelar ingen roll, men det är lite av vår historia, hur vi präglades och som sagt lite blandat med urklipp från olika tidningar ända tills ja, som du ser där det står också att vi har framträtt på TV och lite olika saker, och där har vi olika föreningslokaler som vi har haft, sen byggde vi ett nytt här då i slutet då så att säga.

Intervjuare [00:17:22]: Men den är aktiv fortfarande?

Talare [00:17:23]: Jajamän.

Intervjuare [00:17:24]: Är det fortfarande stor uppslutning från yngre och...

Talare [00:17:27]: Ja absolut.

Intervjuare [00:17:31]: Men man måste vara eller ha kroatisk bakgrund för att få vara med eller?

Talare [00:17:36]: Nej, vi är många som, man kan säga oftast har de någon anknytning, av oss kanske 500 medlemmar så kanske över hälften är svenskar eller andra nationaliteter, men oftast är de sambo eller gifta med någon då.

Intervjuare [00:17:51]: Just det, men hur är det, är det en känslig fråga jag vet inte, men alltså de andra länderna på Balkan har ni kontakt?

Talare [00:18:00]: Vi träffas så sett fast vi, man, ja, just för att undvika konflikter och känsliga diskussioner och olika sammanhang så är de kontakterna inte så jättevanliga. Men som individer träffas man, absolut.

Intervjuare [00:18:20]: Ja just det, man kan vara kompis med?

Talare [00:18:24]: Ja herregud, ja absolut.

Intervjuare [00:18:26]: Men är det så att identiteten framförallt handlar om det enskilda landet och inte som Balkan liksom?

Talare [00:18:32]: Nej, det handlar bara om det enskilda landet.

Intervjuare [00:18:33]: Och Jugoslavien är det ingen som är...

Talare [00:18:36]: Nej det namnet används inte ens. Det är ingen som känner sig jugoslav.

Intervjuare [00:18:44]: Nej. Har det någonsin varit det?

Talare [00:18:45]: Jo under den tiden som landet fanns under 50, 60 år där så har det självklart skapats genom generationer, genom att de inte hörde något annat så att säga, men som sagt det har gått 25 eller 26 år sedan landet slutade existera så då har de flesta anpassat sig, både efter kriget och allt annat som sagt, men folk umgås absolut, folk umgås men som stora grupper så tycker nog de flesta att man, det inte finns någon anledning att [skrattar] vara för, nej men just, alla känner till sin bakgrund. Alla är så pass medvetna, även nere i Kroatien så att säga att man, vad som har hänt under krigen och genom historien och att, ett folkslag kanske hade hand om all ja, makten och så vidare, men oavsett det, kriget är slut, det har gått snart 30 år, och folk är medvetna om sin historia, mycket väl medvetna om sin historia och, det får vara på ett relativt neutralt plan, absolut.

Intervjuare [00:20:05]: Men det är de historiska konflikterna som fortfarande spökar?

Talare [00:20:10]: Ja absolut. Där nere är det det också, men här i Sverige som sagt så, man har även anpassat sig till det svenska samhället och det finns ingen anledning att ta upp gamla konflikter och framförallt inte ta upp saker där man inte kommer överens.

Intervjuare [00:20:29]: Nej just det, då undviker man det?

Talare [00:20:32]: Ja absolut.

Intervjuare [00:20:32]: Men om ditt barn har en klasskamrat som har en bakgrund så...

Talare [00:20:34]: Vi har vänner från andra länder självklart, Slovenien, Serbien, Bosnien och så vidare, och som vi umgås med, så det är absolut inget konstigt.

Intervjuare [00:20:45]: Nej men det är intressant att höra.

Talare [00:20:47]: Men nej så det är absolut inte något konstigt och inte för någon. Men däremot som stora grupper så bjuder de inte in varandra. Vilket är förståeligt, jajamän, men, nej så det har varit en lång resa.

Intervjuare [00:21:05]: Ja det förstår jag.

Talare [00:21:06]: Men självklart mycket stolta för det här visar också lite hur vi har formats inom det här svenska samhället och så vidare och här bland annat är ju, vi har haft olika utställningar och här fick vi från det glada Göteborg som något diplom också. Det var ju så förr i tiden, en gång om året hade vi glada Göteborg istället för kulturfestivalen här, så vi uppträdde här säkert under nästan 25-års tid eller så länge det fanns glada Göteborg. Så det är intressant, faktiskt, och det avslutas här också med, här invigde vi vår nya förening här i Kortedala, ett eget klubbhus på nästan 400 kvadratmeter.

Intervjuare [00:21:53]: Ja, ja, ja.

Talare [00:21:57]: Ja väldigt fint blev det och dit kom också självklart Kroatiens och även Bosniens ambassadörer dit, så det var en relativt stor händelse och ja, lite show och sådant och sen också har vi sån här utställning, har i också i vår föreningslokal.

Intervjuare [00:22:17]: Just det, fint.

Talare [00:22:18]: Det var innan de kom med i EU och så vidare. Och sen var de också med i ett sådant här från när Sverige berättar, ett projekt, ett stort projekt nu för några år sedan.

Intervjuare [00:22:31]: Just det.

Talare [00:22:30]: Vilket var mycket, mycket intressant. Som också beskrev lite hur vi såg på det som emigranter, flyktingar, arbetskraft, hur man uppfattade vilka diskussioner och problem som fanns både arbetsmässigt, språkmässigt, politik, allt blandades, det var så många saker som var orsaken till att folk lämnade sina länder, så då var det också självklart lite dispyter och så mellan många människor innan man accepterar. Nej, och sen avslutades det också med, och som du ser vi har alltid kroatiska och svenska flaggan, och där är även riksförbunden som har en årlig kulturfestival oftast i Göteborg vartannat år och i Malmö för där bor de flesta kroaterna då.

Intervjuare [00:23:19]: Jaha det är så att det bor...

Talare [00:23:22]: Ja mest i Göteborg och Malmö.

Intervjuare [00:23:27]: Hur kom det sig att man hamnade i Göteborg?

Talare [00:23:29]: Oftast var det de stora industristäderna, Malmö och Göteborg var mycket varvsindustri förut, det var ju många från kroatiska kusten också som hade den erfarenheten och som jobbade och så vidare, så då blev det mer att de valde kanske sådana städer. Men sen var det många stora städer som Jönköping och Olofström var också väldigt vanligt att kroaterna bosatte sig i.

Intervjuare [00:23:57]: Ja just det tillbaka till det då när dina föräldrar kom så fick de välja Jönköping också då eller var de att de hamnade där?

Talare [00:24:04]: Då kom de faktiskt med ett flygplan från Italiens, det här flyktinglägret,

och då kom de till Halmstad, Tylösand först och därefter till Jönköping efter någon vecka, det var någon uppsamling där och sen fick de komma ut till olika städer då.

Intervjuare [00:24:27]: Hur länge bodde de i Jönköping då?

Talare [00:24:28]: De bodde fram till 1968.

Intervjuare [00:24:33]: Okej, så du var så liten så du hann aldrig, du har inga minnen därifrån?

Talare [00:24:35]: Nej, nej.

Intervjuare [00:24:38]: Och så flyttade de till?

Talare [00:24:39]: Till, då som, ja jag ska bara avsluta och sen på slutet här då som sagt ser man också att vi fick ta emot ett sådant här förtjänststecken av Kroatiens president. Kolinda här.

Intervjuare [00:24:51]: Oj. Det är nyss det.

Talare [00:24:52]: Ja det är nyss. Jajamän och då står det lite med kroatiska ord där, men då fick jag ta emot det i föreningens namn. Det var också ett stort erkännande faktiskt.

Intervjuare [00:25:02]: Det förstår jag.

Talare [00:25:04]: Både hur vi har behållit vår, ja, kanske inte så mycket kultur den skiljer inte så mycket från Sverige, men vårt språk och vårt engagemang men även ett stort erkännande att vi har varit så gott som ambassadörer för Kroatien. Så länge det inte var erkänt som ett självständigt land, och ambassadörer genom vårt engagemang och förhoppningsvis relativt, att vi har velat anpassa oss till de nya samhällena som vi lever i, som sagt det bor hundratusentals kroater i Toronto, Australien och överallt som sagt och överallt har de ändå försökt visa att, både den tacksamheten men också att ja vi ska bygga de städerna och länderna där vi har kommit och göra det med så gott resultat som möjligt, och den stoltheten tror jag alla som är invandrarbarn som jag känner att vi vill ändå göra något gott för det här samhället också, ge tillbaka någonting också. Med tanke på vad våra föräldrar har fått uppleva så det känns faktiskt, den här kan du behålla också.

Intervjuare [00:26:13]: Ja, tack.

Talare [00:26:15]: Ja du frågade hur det var? Jo de flyttade då som sagt till och hur de upplevde det och det upplevde jag kanske också lite då vi kom till Olskroken och det var ju riktiga som sagt träbaracker nästan [skrattar] Olskroken och Redbergsplatsen, och där bodde vi i några år och det var minns jag utedass också ute, och först när vi kom till Bergsjön då tror jag i början på 70-talet då fick vi en riktigt, riktigt modern lägenhet så de var otroligt glada då, fantastiskt berättar min mamma framförallt, vi var många barn, vi var sex barn och just det här med att det fanns tvättstuga och ja, självklart värme och toalett och allting inomhus och det var ju fantastisk skillnad, som sagt de hade de inte haft i Kroatien heller, men som

sagt inte ens de första åren i Sverige hade de heller det, så det var en stor skillnad för alla så bara det var ju otroligt fint.

Intervjuare [00:27:25]: Vad jobbade de med?

Talare [00:27:26]: Min mamma var lokalvårdare, eller hon jobbade på hotell och restaurang direkt och sen blev hon lokalvårdare för då jobbade de i olika skift, min pappa var mekaniker på Electrolux eller Original-Odhner som det hette då.

Intervjuare [00:27:43]: Vad sa du original...

Talare [00:27:45]: Original-Odhner tror jag företaget hette.

Intervjuare [00:27:47]: Ja, ja just det.

Talare [00:27:47]: Sen köptes det upp av Electrolux, jag tror det var något sådant.

Intervjuare [00:27:50]: Jo men det känner jag igen, just det.

Talare [00:27:53]: Och det var här i Gamlestaden tror jag de fanns, så det var som sagt min pappa jobbade fram till fyra, fem och direkt gick min mamma iväg då, och jobbade kanske inte åtta timmar men kanske mellan fem och elva på kvällen. Det var tunga jobb självklart, men det. Det märkliga var också som min mamma uppfattade som väldigt, väldigt konstigt, på den tiden var det att visst hon hade många barn och så vidare, men de var relativt unga och fulla av liv, kraft och den här tacksamheten och glädjen att de verkligen kan bygga upp ett nytt liv i trygghet och allt som fanns i Sverige så att säga. Bara den glädjen gjorde att det gav dem kraft självklart, så de kämpade vidare, de var relativt, stark tro hade de också, genom, som för dem då den som var troende underlättar det också i svåra förhållanden att om man har en tro så är det lättare att gå vidare. Men framförallt för min mamma då med tanke på att på den tiden, visst det var ju i Sverige också, men framförallt i södra Europa var det stora skillnader mellan män och kvinnor, och även hur de uppfostrade barnen och synen på vad en kvinna ska göra och vad en man ska göra och min pappa till exempel trots att vi hade sex barn, han gjorde inte mycket hemma. Av ren tradition och så vidare, och självklart det var väldigt, väldigt tufft ibland för min mamma och man ställer sig frågan än idag, visst min pappa lagade maten [skrattar]. Men man ställer sig frågan än idag, vilket jag och mina syskon ställer oss frågan och tillsammans med andra emellanåt, var det kärlek eller var det bara frågan om att man är van att göra vissa saker och det var nog så. Det var nog så både från kvinnan och mannen var man van vid att vissa saker skulle göras, och det märkliga var en gång, vilket vi märkte av och det är också en del av oss som har levt i Göteborg eller i Sverige där våra föräldrar kom från andra kulturer, men så var det säkert kanske också i Sverige fast kanske 10 eller 20 år innan dess. Så utvecklingen har ändå gått självklart mot det här som vi har idag i Europa, men kanske 20 år senare än Sverige oftast, men ett roligt eller sorgligt [skrattar] det beror på hur man ser på det, men mina systrar då som självklart som var födda här och jag också vi var relativt allt från ålder, vi fyra äldsta var från 6 till 11 år gamla eller 6 till 12, relativt tätt och Marina min äldsta syster, hon fick ta ett stort ansvar. Hon passade oss tre mindre syskon ibland, allt från när hon var åtta år gammal, det är helt otroligt, hon fick gå till tvättstugan när hon var åtta eller nio år gammal. Men då hade hon

självlklart, hon var född i och för sig i Kroatien då, innan de flydde, och så när hon kommer hit självklart då och genom skola och då gick man inte direkt på förskola eller dagis, mammorna som sagt, många hemma på dagtid, min mamma jobbade i och för sig på kvällen men man hade ändå, kände vi, väldigt bra trygghet och maten var alltid klar och vi var många barn på gårdarna som lekte, och det var en otroligt rolig period i mitt liv, vi bodde i Bergsjön fram till jag var 15, till 1981. Och min bästa period i livet, och otroligt roligt, mycket barn och som sagt alla föräldrar arbetade ju, men mammorna var ofta hemma på dagen, och otrolig gemenskap, fantastiskt kul var det.

Intervjuare [00:32:15]: Var det från olika bakgrunder?

Talare [00:32:20]: Ja. Jajamän, det var inte så många invandrare men de invandrare som kom de var de flesta från Europa. Finland, Turkiet, Grekland, kanske nej, inte kanske, några från före detta Jugoslavien också, någon ungrare hade vi också, men det var de fyra länderna som var mest vanliga tror jag, och nej, det var en otroligt fantastisk period. Men det här exemplet som jag nämnde, mina systrar då och min äldsta syster Marina hon sa nu ska vi göra upp ett schema här [skrattar], för pappa diskade aldrig, nu ska vi göra upp ett schema så bestämmer vi vilken dag vi ska diska. Så jag tror jag fick torsdag, som fjärde då, och det gick väl bra de första två dagarna. Sen när min mamma kom hem en kväll från städningen då, då säger hon vad är det här för något? Vi tittar på varandra och Marina, ja det är ett schema. Ett schema för vad? Ja vilken dag vi ska diska. Hon rev sönder det såhär!

Intervjuare [00:33:31]: Oj.

Talare [00:33:32]: Ni tre äldre systrar ska ni verkligen tillåta att er lillebror är med på en sådan lista, så rev hon sönder det.

Intervjuare [00:33:38]: Oj.

Talare [00:33:40]: Så förstår du tankesättet? Det var inte bara det att mannen inte ville, utan det var så djupt rotat det här med vilka roller man har både hemma och överallt så att säga.

Intervjuare [00:33:52]: Men hur förändrades det, för du då...

Talare [00:33:57]: Jo men som sagt det här var mitten på 70-talet, mitten på 70-talet så sen som sagt gick det relativt fort den här förändringen och anpassningen till det svenska samhället för då hade de väl kanske inte bott i Sverige mer än 10-12 år.

Intervjuare [00:34:16]: Men menar du att de förändrades också i sina roller?

Talare [00:34:17]: Absolut, självklart.

Intervjuare [00:34:18]: För jag tänker just vad annars...

Talare [00:34:19]: Absolut, alla de förändrades men förstår du hur djupt rotat det var det här?

Intervjuare [00:34:27]: Ja jag förstår det, men det är därför som jag tycker att det är så intressant att det faktiskt förändrades för man kan tänka att...

Talare [00:34:32]: Att det gjorde ja.

Intervjuare [00:34:33]: ...det skulle ha suttit...

Talare [00:34:32]: Nej så det förändrades, jag tror redan på, efter, [skrattar] redan efter 20 år [skrattar], nej men herregud, barnen växer upp och vi växer upp i det här svenska samhället visst de kom kanske i relativt mogen ålder i 30-årsålder kom de till Sverige då och ja, de hade sin bild men självklart ju mer, ju längre tid de var i svenska samhället genom sina barn, kraven från sina barn att förändras eller så här vill vi göra, det var jämkningar ofta, det var jämkningar och på den tiden behövdes det inte göras så mycket jämkningar, Sverige var ändå relativt religiöst även på den tiden och mina föräldrar som kom från ett katolskt land även om det var kommunistiskt och de kunde inte förbjuda visst, men man kanske inte fick några större positioner i samhället i kommunistländerna om du öppet sa att du var religiös, och många gjorde det av princip ville de inte bli förnekade den rätten att säga att du är religiös, så då fick de kanske inte positioner i kommunistpartiet, eller större i samhället, det var ju så men här minns jag, vi bad Fader vår, innan vid bänkarna och jag tror det försvann - 74 eller något sådant.

Intervjuare [00:36:01]: I skolan?

Talare [00:36:02]: I skolan ja, jajamän, i Bergsjön, Solbackeskolan gick jag i.

Intervjuare [00:36:07]: Vad hette skolan?

Talare [00:36:08]: Solbackeskolan.

Intervjuare [00:36:09]: Solbackeskolan.

Talare [00:36:11]: Och sen gick jag över till Bergsjöskolan då.

Intervjuare [00:36:14]: Det måste ha ändrats där någon gång tänker jag på -70 eller -80...

Talare [00:36:17]: Nej jag tror Solbackeskolan är kvar också, det var en liten skola.

Intervjuare [00:36:19]: Nej men jag tänker på det här att...

Talare [00:36:21]: Ja, ja, nej jag säger -74 eller något sådant försvann det då, men då i varje fall då fick vi även stå uppe vid bänkarna minns jag innan fröken i det här fallet sa till oss ja välkomna, sätt er ner. Så det var en väldig respekt och vi ja, jag får lov att säga att vi lärde oss väldigt, väldigt mycket. Väldigt mycket lärde vi oss i skolan, och där skilde det sig inte så mycket från, vi säger länderna i Östeuropa. Just inlämning och mycket vi skulle lära oss utantill, disciplin i skolan, som jag ser än idag som det klart viktigaste att det är lugn och ro och disciplin. Och med disciplin innebär det att man respekterar varandra som kompisar men framförallt att vi har lite distans också till vår lärare som undervisar, så det var, jag gick i

Bergsjöskolan sen även i högstadiet, eller mellanstadiet och högstadiet, och vi kunde egentligen inte se någon skillnad från när jag kom till gymnasiet, individer som hade gått i andra eller lite finare områden kunde vi faktiskt inte se så stor skillnad på. Utan vi hade relativt ja, om du tyckte om att läsa då spelade det ingen roll var du befann dig för det var bra skolor överallt, men framförallt den ordningen och disciplinen det betydde mycket. Inläringen, sättet att lära sig, man skulle lära sig också mycket fakta, det behövs alls inte idag, jag jämför ju mina barn, matematiken är vi bland de sista i Europa och det är inte så konstigt, jag jämför med mina barn, katastrof.

Intervjuare [00:38:16]: Är det så?

Talare [00:38:17]: Ja fruktansvärt, ena veckan håller de på kanske med subtraktion, två veckor senare börjar de med något annat och jag säger till min yngste nu då, Gabriel, nu har han börjat gymnasiet, jag säger Gabriel, det här går inte alltså, de kunde knappt multiplikationstabellen vissa i klassen och då gick de i åttan eller nian, mina barn kunde det i tredje eller fjärde klass. För att jag vet hur viktigt det är, så oavsett hur samhället har kommit fram till, men jag har försökt förmedla det ofta att vi håller på, vi utför många experiment med våra barn här i svenska skolan, sista 20 åren tycker jag är fruktansvärt, faktiskt.

Intervjuare [00:39:01]: Men jag måste tillbaka bara, för ni flyttade från Bergsjön då vart flyttade ni då?

Talare [00:39:05]: Sen köpte vi hus och bosatte oss i Utby.

Intervjuare [00:39:09]: I Utby okej mellan, när du var då?

Talare [00:39:10]: 15 år.

Intervjuare [00:39:13]: Ja just det.

Talare [00:39:13]: Början på 80-talet. -81.

Intervjuare [00:39:15]: Och var gick du i gymnasiet?

Talare [00:39:16]: Katrinelundsgymnasiet här vid Ullevi.

Intervjuare [00:39:21]: Hur var det?

Talare [00:39:20]: Det var en väldigt bra period också, så det var intressant, det var självklart kompisar från olika områden i Göteborg, det var ju det stora då och självklart man växer upp, det är större frihet, nej det var en mycket rolig period.

Intervjuare [00:39:44]: Vad gjorde du sen?

Talare [00:39:45]: Jag läste ekonomiskt, och sen gjorde jag lumpen som var värnplikten i Uddevalla 117 hette det, så vi fick vara med när de rev de här stora varvskranarna. Då gick vi upp på ett berg och så fick man se att den epoken var slut för Uddevalla, sen i och för sig fick

ju Volvo mycket statliga pengar men det la de också ner sen. Ja, det är ju mycket så.

Intervjuare [00:40:14]: Just det.

Talare [00:40:16]: Men ja, så jag gjorde lumpen och sen därefter jobbade jag ett halvår i en kartongfabrik här i Göteborg SCA Emballage eller Scarvel (?) hette det innan, mest bara för att få lite pengar innan man läste vidare, sen sökte jag olika linjer men jag började läsa internationell transport, tror jag det var, i två år.

Intervjuare [00:40:44]: Här på universitetet?

Talare [00:40:44]: Ja och sen var det någon lärare i internationell ekonomi eller företagsekonomi, som tyckte att jag borde söka jobb på banken, SE Banken i det här fallet då [skrattar], men det är inte något direkt som jag har funderat på, jo, men du har nog, du är duktig i matematik och ekonomi och du gör, ja, jag känner chefen och det är bara att ringa och fråga om du kan komma på någon anställningsintervju då. Vilket jag gjorde så blev det att jag började, som aspirant började man då.

Intervjuare [00:41:20]: När var det då?

Talare [00:41:22]: -89 till och med, så snart 30 år nästa år.

Intervjuare [00:41:24]: Du jobbar fortfarande?

Talare [00:41:24]: I SE Banken ja [skrattar].

Intervjuare [00:41:29]: [Skrattar] Du får guldklocka om...

Talare [00:41:31]: Guldklocka fick jag för fem år sedan eller fyra år sedan [skrattar].

Intervjuare [00:41:33]: Ja vad roligt.

Talare [00:41:36]: Ja det var kul.

Intervjuare [00:41:36]: Men det betyder att du har trivts eller?

Talare [00:41:38]: Jag har trivts väldigt bra, jag var bland dem, under nästan en åtta eller tioårsperiod bland de banktjänstemännen i Sverige, i vårt företag bland flera tusen anställda som fick åka mycket, mycket utomlands som extra bonusar kallades det då. De mätte vårt resultat från januari till december, allt registrerades på kort, vilka volymer och hur många kunder du har haft, och jag som licensierad privatrådgivare, som Finansinspektionen kräver att man ska ha vissa licenser och utbildning om du ska ha rätt att ge råd då, vilket är rätt att det krävs även om det var kanske ibland lite ansträngande i vuxen ålder att läsa till det, men ja, det klarar man av då. Som licensierad rådgivare i vårt företag så skulle de flesta ha som mål fem eller sex kunder per dag. Mitt genomsnitt sista tiden under en tioårsperiod var mellan tio och femton kunder per dag, och det ställde sig många, väldigt stor fråga hur jag lyckades med det. Det här är inte att jag skryter utan...

Intervjuare [00:42:50]: Nej då [skrattar].

Talare [00:42:49]: ...när vi väl pratar om det och jag blev skickad bland de tre bästa rådgivarna till USA två gånger, New Delhi, Dublin, Estland, väldigt så som ett stort tack eller man visste om du kommer bland dem då får ni vara sex, sju dagar, och oftast besöka olika företag, och svenska företag, Ericsson, Submarine (?), och deras försäljare och chefer förklarar hur ja, det fungerar och så vidare, vissa saker, så det var mycket, mycket intressant och lärorikt.

Intervjuare [00:43:21]: Ja, men hur...

Talare [00:43:23]: Men hur jag lyckades, jag fick till och med hålla föredrag för Östra Göteborg allt från Alingsås, Lerum, Partille och Gamlestan för cheferna då. Min distriktschef bad mig förbereda ett, varför, vad det är som gör att jag har sådana extrema resultat. Och en kväll innan jag skulle hålla föredrag för dem en halvtimme, fast det blev längre det blev 50 minuter [skrattar], då ställde jag mig själv frågan egentligen vad är det som får mig till att göra sådana resultat? Självklart är det kanske en... otrolig kanske envishet också, och stolthet för jag var bland de få som hade ett utländskt efternamn. Det kanske är det som har drivit mig under många år, det tror jag säkert, att vilja visa sig. Men det som drev mig rent tekniskt vad det gäller försäljning, då kom jag nog fram till att jag träffade ju i min roll som rådgivare träffade jag extremt många i Göteborg, och egentligen spred sig det till nästan allt nerifrån Halmstad upp till Trollhättan nästan, folk som kanske hade varit någon gång för att jag kunde språket oftast, och då var det inte frågan om att de måste vara kroater absolut inte utan många förstår kroatiska också eller det de kallade serbokroatiska förut. Så det var även serber och andra nationaliteter som kom till mig, de ser ju Ante, Ante är ett av de vanligaste kroatiska namnen så att säga, så jag mötte inget hinder varken känslomässigt eller på något sätt utan så professionellt som möjligt, och det upplevde dem också, men framförallt att de kunde tala sitt språk och då var det ändå människor som hade bott här ibland i 30 eller 40 år. Som ändå kände en slags trygghet, det var inte bara det här officiella utan både flexibiliteten, att se dig som människa, jag förstår din bakgrund, jag förstår hur du tänker, jag förstår att du kanske inte har den här exakta procentsatsen som behövs nu när du ska köpa hus eller bostadsrätt, men jag vet hur du jobbar, jag vet hur du tänker, jag vet att du kommer jobba extra om det behövs, fem timmar varje dag under ett års tid för att du ska lyckas med det om du har ett mål, för jag har sett det så många gånger hos så många människor från de med den bakgrunden, och jag litade på dem och gav dem det förtroendet och även att de kunde förverkliga sina drömmar, för det är ändå en dröm man har när man kommer till en bank. Många är väldigt rädda, det är en helt annan typ av språk som de möter både i skrift och i tal, och framförallt om du har någon som öppet pratar kanske om bank, om ditt ändamål och kanske pratar i tjugo minuter. Men sen har jag ändå, och varför man lyckas då och kanske mer än dubbelt så många kunder, det är för att jag prioriterade exakt. En man kanske kommer till mig och säger att jag är intresserad av att höja mitt bolån. Om du ska vara så proffsig som möjligt då ska du också självklart ta reda på lite om den mannens ekonomi, han är ju kund i ditt företag, Du bör ta reda på jaha han har lån och han har den biten men han har knappt något sparande, mina frågor, allt jag förklarar till dig det som jag förklarade för dem cheferna, vad som gjorde att jag lyckades så mycket under en så lång period. Just att jag tog reda på, jag ställde aldrig frågan ja, som man hör i affärer, är du

medlem? Och så säger man nej för man vill komma undan det och så ställer de ingen ytterligare fråga. Jag kom alltid mer med abstrakta frågor, eftersom jag hade tagit reda på lite saker om människan innan och då visar jag också till den människan som sitter framför mig att jag bryr mig, jag har tagit reda på saker om dig innan, du kommer hit och jag säger öppet du vill ansöka om lån, men jag vill gärna för din egen skull, för att få så sund och bra ekonomi som möjligt så vill jag gärna att vi går igenom det här också, och jag ser här att du bara sparar 300 kronor i månaden, hur har du tänkt att kunnat få sparat till en bil eller till en bostadsrätt? Hur har du tänkt med 300 kronor i månaden? Det kommer ta dig 60 år, då är du 120 år gammal [skrattar] nej. Så jag ställde oftast frågor, mer abstrakta, hur kommer det sig att du inte gör det? Jo jag har funderat på det. Det finns ingen anledning att fundera. Vi börjar med 2000 denna månaden, det är upp till dig, sänker du eller höjer du när du önskar, det är dina pengar men det är mitt råd till dig om du ska lyckas med det du vill.

Intervjuare [00:48:26]: Och du upplever att kunderna är nöjda?

Talare [00:48:29]: Otroligt nöjda, otroligt nöjda. Många som kom tillbaka efter tre, fem eller sju år som inte har haft behov och så återkommer de igen, oavsett om de bodde utanför Göteborg eller något annat, och det var det viktigaste, men framförallt du måste tycka om det du gör. Det är inget fult det du håller på med. Jag kände bara det här att oavsett vem jag hade framför mig, liten dålig ekonomi eller högutbildade med bättre förutsättningar, alla kan lyckas fast det måste vara rimligt liksom du får anpassa dig, du måste göra det klart för varje människa att bara för att du är här nere så är det absolut ingenting som säger att du inte kommer lyckas. Och vad är lycka? Men om du har ett mål, det får ju vara realistiskt, då ska jag försöka hjälpa dig dit. Och framförallt du måste tycka om det du gör, och framförallt försäljning, jag sa jag använder inte ens det ordet försäljning, för det är så pass fult, jag vill mer visa att, och allt det förklarade jag för de cheferna, jag vill visa att det jag gör genom att sälja någonting, jag upplyser kunden om att det här är bra för dig. För jag har den kunskapen, jag har sett på din ekonomi att det här är bra för dig, och därför vill jag att du skriver under här. Nej, så, mycket av det formade mig och kanske just med min bakgrund som jag sa, man är stolt och jag ville visa, öppet visa att oavsett bakgrund, oavsett om jag är uppvuxen i Olskroken eller Bergsjön, med kanske relativt tuffa förhållanden, men jag, precis som jag hade en chef som, vars föräldrar hade flytt från Polen och så vidare, hon sa ju också det till mig och hon hade också ungefär liknande bakgrund som jag och också bött i arbetarförorter och så vidare, hon sa det finns ingen anledning att klaga. Framförallt inte att vi, att så som det sker så ofta i samhället, oavsett om det är Göteborg eller någon annanstans, men många skyller ofta på omständigheterna. Det är någon annan som är orsaken, nej det är oftast inte någon annan som är orsaken. Du kan ta tag i ditt liv om du får relativt bra förutsättningar och alla vi har fått bra förutsättningar oavsett var vi har bött. Så det där med att det alltid är samhället som är skyldig till att många är kriminella och så vidare, det är många av oss som inte direkt lyssnar på det faktiskt. Mycket har också med uppfostran hemifrån. Jag vet själv, människor som jobbar inom polisen och socialtjänsten och så vidare och många så här när man berättar, och många som tyvärr ser att när föräldrarna inte jobbar, om de inte har fått jobb eller inte vill jobba det är som sagt, kanske man inte alltid behöver gå in på men, och om de har extremt många barn och om de inte har jobb, självklart det blir lätt social misär. Så det med jobb, om man ändå tar emot många människor, är bland det viktigaste, faktiskt. Ja, tror jag. Då tror jag man kommer bort från många problem.

Intervjuare [00:51:53]: Men du, du bor fortfarande i Utby?

Talare [00:51:58]: Ja absolut, i hus.

Intervjuare [00:52:00]: I hus, ja. Flyttade du direkt till samma stadsdel eller har du bott någon annanstans?

Talare [00:52:09]: Nej, jag har bott på Hisingen också i Kortedala har jag också bott i en lägenhet, i några år och därefter i Tuve i en bostadsrätt i Tuve, vilket också var trevligt men den här delen av Göteborg Gamlestaden och Utby där kände jag ändå, där har jag mina rötter, där trivdes jag bra.

Intervjuare [00:52:30]: Vad är det bästa med den stadsdelen tycker du?

Talare [00:52:33]: Med stadsdelen? Med Göteborg, eller Utby, Gamlestaden och Bergsjön och Partille som man också, jag bor i närheten av Partille också, det är det att det är väldigt mycket grönt, väldigt mycket grönt. Kommunikationerna, visst vi har bara buss ibland på morgonen och när det är högtrafik är det fyra gånger men annars är det två gånger i timmen, och man anpassar sig, och ja till centrum tar det inte mer än 25 minuter. Så det är bra kommunikationer, nära naturen, bra blandning av människor också, bra blandning av människor som bor i husen, det är många, tycker jag, från blandade nationaliteter med gamla svenskar, deras barn, vi nya invandrare och relativt bra blandning, inte för mycket av någon enstaka grupp så att säga, så det är viktigt.

Intervjuare [00:53:29]: Finns det något som du tycker skulle kunna vara bättre i Utby, och där omkring?

Talare [00:53:36]: I Utby? Ja, framförallt kanske, något som man kanske saknar på många ställen är en samlingsplats faktiskt för ungdomar. Så det saknar man. Så där går de bara ut och även där sker det självklart ja, om det är de eller andra det vet jag inte, men det slås sönder busskurer och de hänger vid någon skola och ja, just någon sådan samlingsplats ja. Absolut. Och då tycker jag samlingsplats, om det nu inte är genom skolans försorg eller någonting, men kommunen på något sätt borde ändå ge, det finns så mycket föreningar. Jag tittar på vår förening, nu har vi en egen klubbstuga. Det finns Utbynäs, är jätteviktig, och det är hundratals ungdomar som även är där.

Intervjuare [00:54:39]: Är det en idrotts...

Talare [00:54:40]: Ja en idrottsförening då, fotbollsförening och innebandy, de har i och för sig en klubbstuga och så vidare men, om kommunen istället för att ha egna fritidsgårdar, vi lämnar en peng till er som föreningar, kan ni ha öppet på vardagar eller åtminstone kanske på fredagar och lördagar eller torsdag-fredag så att de inte kommer in i det här att bara vandalisera. Föreningarna, vår förening, Utbynäs, alla som är utspridda så vi har stora lokaler men ideellt arbete det är alltid svårt, framförallt på sådana tider, men kommunen skulle lätt kunna lösa det genom att ge en peng till föreningen och då kommer vi lätt hitta de här ideella krafterna, för då kan vi också lätt ge dem en liten peng sådär om du står en fredag

eller ställer upp, ja, kan få en macka och en femtiolapp eller hundra kronor ja, men lite så symboliskt. Än att ha anställda, och sen tycker man det är för dyrt med egna fritidslokaler och anställda, mycket lätt kan man lösa det så.

Intervjuare [00:55:52]: Ta vara på det som?

Talare [00:55:53]: Ta vara på det och utnyttja föreningarna genom att också ge dem ekonomisk ersättning och det kommer att vara kanske en tiondel, tjugondel lägre kostnader än om du har anställda som jobbar och sen anser man att det är för dyrt och så lägger man ner det istället. Så jag tror det kan lösas på många håll i Göteborg på ett sådant sätt, och då kommer du se, då kommer ungdomarna att komma dit, de har pingisbord, de har biljard, de har många, många sådana saker i föreningarna.

Intervjuare [00:56:22]: Men du har aldrig haft ett sug efter att vara politisk eller liksom framföra, engagera dig i sådana nätverk?

Talare [00:56:31]: Nej, jag... jo kanske men det har tagit så mycket tid mycket annat som sagt, jag har varit väldigt engagerad i de här föreningarna också, och även inom jobbet och där var jag också, jobbade jag 20 % för västra Sverige, klubbstyrelsen här i Finansförbundet så jag åkte mycket till Stockholm och...

Intervjuare [00:56:51]: Facket alltså?

Talare [00:56:52]: Ja facket ja.

Intervjuare [00:56:55]: Ja men det är också ett...

Talare [00:56:56]: Absolut, jo det är det som sagt, så det var jag också under en åttaårsperiod för västra Sverige.

Intervjuare [00:57:07]: Men det är inget som du tänker att du skulle vara i framtiden intresserad av?

Talare [00:57:13]: Ja, jo kanske lite någon stans har jag funderat på ibland. Men det har varit sådana perioder i livet som har gjort att man inte har kunnat ge den tiden heller, som krävs för att kunna göra ett bra arbete.

Intervjuare [00:57:28]: Men tycker du att du är göteborgare?

Talare [00:57:30]: Ja. Absolut.

Intervjuare [00:57:33]: Kan du beskriva hur är en göteborgare?

Talare [00:57:37]: [Skrattar] En göteborgare är nog, som det som många tycker en relativt glad och positiv person, uppfattar jag göteborgare, och mig själv, och inget är omöjligt, faktiskt inte, och man ska heller inte försöka låsa fast sig vid bestämda definitioner. En göteborgare tycker jag ändå bör vara så pass öppen så att man kan ändra uppfattningar, det

känner jag att en riktig göteborgare är, visst det känns allvarligt vissa saker men ja, vi går vidare liksom och det fixar sig. Faktiskt, en generös, glad och trygg person är en göteborgare.

Intervjuare [00:58:32]: När blir man göteborgare tänker du?

Talare [00:58:37]: Göteborgare blir man när man börjar självklart känna att man är en del av staden men när du är en del av staden du måste ändå ha, du måste... Det är ju lättare att bli göteborgare än att man byter nationalitet.

Intervjuare [00:59:09]: Är det så?

Talare [00:59:10]: Ja. Byta nationalitet skulle jag nog, trots att jag var väldigt liten eller jag föddes i Sverige, så man vill ändå behålla båda rötterna, och det är alltid lättare att säga att du tillhör en stad och att du känner dig som en i den staden, som göteborgare än att, inget skulle kunna få mig idag att säga att jag är enbart svensk eller enbart kroat.

Intervjuare [00:59:36]: Du är båda?

Talare [00:59:36]: Båda, absolut båda. Absolut båda och det märker man kanske i vissa, nu som sagt har jag också förändrat mig [skrattar], och du hörde ju allt från städningen till allt annat, och självklart du får anpassa dig och framförallt får du se med argument, och vad som känns rätt och fel och så vidare, och vi ser hur samhället för övrigt blir och hur mycket man jobbar, båda könen och allt annat så att säga. Så göteborgare tror jag man blir relativt snabbt. När du känner att du känner dig hemma i staden, och då tror jag faktiskt även de som, den beskrivningen betraktar jag mer som en göteborgare, en göteborgare är en relativt glad och trygg person och även om man kan ha bestämda åsikter så ändrar vi oss också, faktiskt. Jag har nog aldrig känt att man som göteborgare skulle haka fast sig för länge på någonting.

Intervjuare [01:00:49]: Just det. Hur skulle du beskriva Göteborg som stad?

Talare [01:00:54]: Göteborg som stad är, det ser man väl idag kanske lite större skillnader, med vissa förorter då, som man hör talas om kriminalitet och mycket annat, och i de här fallen så är det väl kanske Biskopsgården och vissa ställen i Angered som är extrema, även om inte Angered nu sista perioden tycker jag hörs så ofta, det har kanske blivit bättre. Men förut så, när jag växte upp så upplevde jag aldrig att det fanns sådana extrema områden som man inte ville bo i, det finns tyvärr i Göteborg idag. Det finns i Göteborg idag, och där man öppet även jag till mina barn och vänner emellan när vi pratar, det är sällan att man öppet vill rekommendera någon att bo i den delen av Göteborg. För den delen av Göteborg, tycker jag, visar ju tyvärr inte den rätta bilden av Göteborg. Men som sagt det blir, man, det måste man få stopp på.

Intervjuare [01:02:18]: Hur då tänker du?

Talare [01:02:21]: Ja det måste ju bestämmas på riksnivå självklart men ja, tryggare, det måste bli ett tryggare samhälle, det måste bli kanske annorlunda lagar. Absolut som sagt vi ser ju hur lätt den här terrorismen kommer. Handgranater hörde jag nu, över, ja, extremt

många under ett år och jag menar det är knappt något land i Europa, visst det har kommit säkert mycket från de här krigsområdena i Europa från, oavsett om det är Balkan eller Serbien och så vidare men, och många stora kriminella gäng som körde hit det så att säga. Men det finns en marknad uppenbarligen för det. De får inga straff, nej men det är så, och återigen får det inte bli så, som diskussionen är i Sverige nu, om du vill ha lite hårdare straff och mer poliser ja, då är du höger, nästan rasist. Vi får inte vara så naiva. Vem säger att den terrorismen inte kommer komma hit? Att de slänger in något i Nordstan eller vad som helst på ett större torg? Så jag tycker man ska faktiskt, man måste vara mycket, mycket tydligare med vad som gäller och vilka lagar och framförallt stora kriminella gäng och det ser man, nu pratar jag med många olika slags människor då polisen och många andra, men de känner också till att de utnyttjar 16- och 17-åriga killar för att de inte får straff och, jag menar, då måste samhället också ändra sig med lagar som gäller och allting annat, och ta in dem i tid för det är inte bra det här.

Intervjuare [01:04:18]: Nej. Men vad säger begreppet göteborgsanda dig? Har du någon...

Talare [01:04:22]: Ja, göteborgsanda är lite mer som det jag sa tidigare, glad, positiv... vad är det mer? Ja och självklart stolthet över att bo i Göteborg.

Intervjuare [01:04:46]: Om du skulle rekommendera någon att flytta till Göteborg, hur skulle du sälja in staden då?

Talare [01:04:51]: Jag hade nog sålt in staden genom att man är relativt öppen. Du blir väl bemött. Du blir väl bemött, det är inte för många som har för mycket, vad ska jag säga? Det är inte så många som bryr sig om titlar direkt, jämfört med Stockholm, så på den nivån är det en mer human bild faktiskt.

Intervjuare [01:05:26]: Tycker du att du känner till hela staden?

Talare [01:05:29]: Ja.

Intervjuare [01:05:30]: Alla delar liksom runt om?

Talare [01:05:31]: Ja.

Intervjuare [01:05:34]: Har du rört dig i...

Talare [01:05:35]: Mm. Jajamän, ja allt från Särö Kullavik och uppåt så att säga, jo men jag känner att jag känner till staden. Här i Utby trivs jag fantastiskt bra, jag skulle inte vilja flytta till någon annan del.

Intervjuare [01:05:52]: Om du var tvungen vart skulle du flytta då? [Skrattar].

Talare [01:05:54]: Om jag var tvungen hade jag nog flyttat till centrum. Just att det mesta är beläget där, både kultur och sport, och man behöver ingen bil direkt.

Intervjuare [01:06:07]: Nej. Använder du bil idag?

Talare [01:06:09]: Ja.

Intervjuare [01:06:10]: Just när du rör dig i stan hur tar du dig fram?

Talare [01:06:14]: Ja bil på eftermiddagar och kvällar, annars är det buss och spårvagn till jobbet.

Intervjuare [01:06:22]: Och på vilket sätt tar du del i...

Talare [01:06:24]: Så som det har blivit de sista kanske tio åren känns det som, så åker man, och det med trängselskatt och så vidare men nu försöker jag kanske inte tänka på det så mycket, men det blir att man rör sig till stora köpcentrum som är i närheten, och i det här fallet är det mycket till Partille, till Allum, och ja både tidsmässigt och de mesta finns där, det är ju så. Centrum är mer efter jobbet.

Intervjuare [01:06:54]: Vad gör du då till exempel?

Talare [01:06:58]: Nej då är det mer om jag är ute efter kanske något klädesplagg, eller nåt. Förutom nöjen och allting annat som finns i centrum.

Intervjuare [01:07:08]: Använder du det höll jag på att säga?

Talare [01:07:10]: Ja, ja, restauranger och bio någon gång per år och sportevenemang är väldigt mycket, relativt mycket, jag följer även ishockey och fotboll.

Intervjuare [01:07:25]: Och är på matcher och sånt?

Talare [01:07:26]: Jajamän, och det märkliga med mig är egentligen att jag har ändrat mig, jag har hållit på olika Göteborgslag, och det kan min son inte förstå.

Intervjuare [01:07:35]: Jaså? [Skrattar].

Talare [01:07:36]: Nej, nej man måste bara hålla på ett lag.

Intervjuare [01:07:39]: Okej [skrattar].

Talare [01:07:40]: Förut höll jag mycket på IFK, sen spelade min bror i ÖIS fram till 19-års ålder, så höll jag på ÖIS, även a-laget därefter, och ett tag relativt länge på ÖIS, sen var det något som fick mig att bli gaisare, det var en kille från Tunisien, en mörk kille, wow, Samir Bakaou hette han, fantastisk fotbollsspelare. Så då blev jag gaisare ett tag.

Intervjuare [01:08:09]: Kände du honom privat eller?

Talare [01:08:10]: [Skrattar] Nej inte privat, jag hade bara hört talas om att han spelade otrolig fin fotboll, vilket han gjorde, det var en upplevelse att kolla på honom, mycket roligt.

Intervjuare [01:08:19]: Spelar han fortfarande?

Talare [01:08:20]: Nej, nej, det gjorde han, det var på, tror jag, början på 90-talet. Samir Bakaou hette han, från Tunisien, mycket intressant, de som är riktiga göteborgare [skrattar] och intresserade av fotboll de känner till honom. Men, och därefter, så nu min son och jag har ofta diskussioner för jag, nu spelar både ÖIS och GAIS i Superettan, en lägre division nedanför Allsvenskan, och då håller jag både på ÖIS och GAIS och det kan inte han förstå [skrattar].

Intervjuare [01:08:49]: Vad håller han på då?

Talare [01:08:51]: GAIS [skrattar].

Intervjuare [01:08:53]: Vad roligt.

Talare [01:08:54]: Men det är också en del av just göteborgare, om du känner att du håller på något lag då blir du lättare göteborgare, det skulle jag rekommendera nästan, kommunen eller någon att ta med ungdomar som kanske är nya i samhället, bjuda dem eller ta med dem någon gång på någon sådan match eller ishockey, då kommer de direkt se att wow det här är ju mitt lag, det här är min stad. Det tror jag är ett mycket bra sätt att få in nya människor på, som har kommit till Sverige eller till staden.

Intervjuare [01:09:32]: Av nyfikenhet måste jag bara fråga när det är landskamper då, vad håller du på då?

Talare [01:09:37]: Landskamper, då försöker jag alltid vara, oavgjort [skrattar].

Intervjuare [01:09:41]: Just det.

Talare [01:09:42]: Jo men det är oavgjort som gäller, jag var med i P4 nu när Kroatien gick så långt, så ville de prata med någon så ringde de upp föreningen. Men då var det inte så stort dilemma, då mötte de ju engelsmännen i semifinal bland annat och Frankrike i finalen. Men det var intressant.

Intervjuare [01:10:05]: Ja, men jag måste fråga bara eftersom tiden rinner undan så skulle jag vilja, om du har tid?

Talare [01:10:11]: Ja jag har tid.

Intervjuare [01:10:11]: Jag har ett par frågor till.

Talare [01:10:12]: Ja.

Intervjuare [01:10:13]: Om det är några platser i stan som är speciellt viktiga för dig, eller som du tycker särskilt mycket om?

Talare [01:10:24]: Det här området är otroligt vid Götaplatsen, nej förlåt vid Gustav Adolfs

torg och det här området här ända ner till kasinot är väldigt fint. Väldigt fint, och som jag till och med promenerar på så här också ibland. I centrum fast ändå lite utanför, otroligt fint, och något som jag mer brukar vara på ja, självklart Skandinavium är fint tycker jag det är också relativt centralt, Ullevi känns för, nej det är inte något direkt. Skandinavium och det här området här. Heden ja, det är kanske inte så fint att vara där men där är jag relativt ofta eftersom katolska kyrkan finns också där vid Heden, Hedendomen, det är göteborgska [skrattar].

Intervjuare [01:11:20]: Just det [skrattar].

Talare [01:11:23]: Det är ändå roligt att man kan skämta om det [skrattar].

Intervjuare [01:11:28]: Ja, absolut [skrattar].

Talare [01:11:29]: Nej, men det är nog den här platsen som sagt här vid Gustav Adolfs torg och det här, och Skandinavium.

Intervjuare [01:11:36]: Mm och gör ni utflykter ibland sådär från...

Talare [01:11:41]: Utflykter gör vi där vi bor där är vi ofta både i, kanske inte i Bergsjön så ofta men, jo vi går i Fjällbopark, de skogarna där, men längre utflykter gör vi i så fall då är det mer mot Partillehållet, Jonsered och så, eller här är vi också, någon gång per år då försöker jag och min fru besöka Botaniska trädgården, så det är väldigt avkopplande.

Intervjuare [01:12:05]: Havet, har ni?

Talare [01:12:06]: Havet också som sagt men det, havet är ju, inte så ofta som man borde, faktiskt. Det är det att det är så oftast relativt kallt och blåsigt, och det är inte något direkt man, i och för sig vi åker ibland upp till, jag har vänner i Strömstad, så är det där oftast i så fall.

Intervjuare [01:12:35]: Just det, vad gör ni på semester och så?

Talare [01:12:39]: Semester åker vi ofta utomlands.

Intervjuare [01:12:42]: Vart?

Talare [01:12:43]: Till Kroatien är det en gång om året, säkert, kortare eller längre perioder, och sen något annat land oftast. Men Kroatien brukar vi åka till en gång om året.

Intervjuare [01:12:56]: Har ni eller du också vänner och...

Talare [01:13:01]: Jag har släkt också som sagt och kusiner i Kroatien, men de, vi har inte nu en direkt bostad eller hus i Kroatien och det gör också att när jag åker dit så vill jag se så många olika ställen som möjligt så jag har varit nästan överallt vid adriatiska kusten där, under en 20- eller 25-års period nu då, eller sedan vi fick möjligheten att åka fritt då, och nej så det blir på olika ställen, och besöker även släktingar fast inte så mycket, någon dag eller

högst två dagar. Så det blir väl också avkoppling, det är ju så.

Intervjuare [01:13:42]: Ja precis [skrattar]. Men om du bara skulle säga tre bra saker med Göteborg vad skulle det vara då?

Talare [01:13:49]: Tre bra saker? Öppenhet, att både staden och människorna är öppna. Vad är mer bra med Göteborg? Centrum är, det mesta av nöjen och restauranger kan man få inom bra befintligt avstånd, till och med promenadavstånd jämfört med andra städer och så vidare, eller med Stockholm kanske om man jämför då, det känns bra, och många möjligheter till evenemang tycker jag, faktiskt.

Intervjuare [01:14:46]: Och tre dåliga saker, har du det?

Talare [01:14:51]: Tre dåliga är att det börjar bli, tyvärr accepterat med kriminalitet, det känns inte som att man har kontroll över kriminaliteten, i vissa förorter, det är riktigt dåligt, känner jag. Dåligt kan vara att man, ja det är väl samhället det med... dåligt vet jag inte, jag tycker inte så mycket är dåligt [skrattar].

Intervjuare [01:15:28]: Nej [skrattar]. Upplever du att Göteborg är en segregerad stad?

Talare [01:15:32]: Börjar bli ja, absolut, det finns som sagt områden som jag inte ens åker till längre. Jag skulle aldrig vilja åka till Biskopsgården eller till vissa ställen i Angered.

Intervjuare [01:15:43]: Har du gjort det tidigare, åkt till de områdena?

Talare [01:15:45]: Ja, jaja.

Intervjuare [01:15:48]: Så du har inte upplevt att det var segregerat under din tid när...

Talare [01:15:49]: Nej, nej, absolut inte. Det har med den här kriminaliteten att göra. Då får man lätt, lätt, även jag som invandrabarn får lätt självklart mycket lättare förutfattade meningar, eftersom jag inte besöker de platserna längre, och jag vet att mycket är dåligt där, men som lätt hade kunnat försvinna om man får bort kriminaliteten. Men som sagt det är både på riksnivå men framförallt som jag tycker att ja, det som är dåligt är då att man, att partierna vill för mycket, de har för bestämda åsikter vilken sida de tillhör, istället för att se problemet, vill vi få bort kriminaliteten? Ja det vill vi, men då måste vi genom att kräva våra partier på riksnivå måste de också börja förstå att du är inte höger bara för att du vill ha lag och ordning i ett samhälle, utan det är en förutsättning om vi ska kunna leva tryggt, faktiskt, så det är dåligt att de inte tar tag i det politikerna, det är dåligt, mycket dåligt. Sen det med kommunikationer och så vidare det kan väl alltid bli bättre men, ja, jag tycker man anpassar sig om det går två gånger i timmen som det gör ibland där jag bor, på kvällarna, det räcker, du anpassar dig.

Intervjuare [01:17:19]: Du har inte upplevt det som ett problem?

Talare [01:17:20]: Nej faktiskt inte.

Intervjuare [01:17:23]: Och om du skulle säga någonting hur du skulle vilja, en vision om Göteborg om 30 eller 50 år framåt i tiden, har du någon sådan hur det skulle vara?

Talare [01:17:37]: Mm. Ja dåligt var också att det inte fanns fritidsgårdar och det här att man bör utnyttja eller ge möjlighet till föreningarna med ekonomisk ersättning, så kommer du se att mycket, mycket av de problemen försvinner med kriminalitet och annat också, faktiskt. De unga får förebilder av oss vuxna, det är vi vuxna som sen är i de föreningarna, som visar dem oavsett vilken bakgrund du har så är du välkommen bara du håller dig inom vissa ramar [skrattar]. Så är det. Sista frågan?

Intervjuare [01:18:17]: Framtiden.

Talare [01:18:17]: Ja framtiden, vad man har för vision eller?

Intervjuare [01:18:20]: Ja eller någonting som du tänker att så här skulle jag önska att det var i Göteborg, det kan vara vad som helst.

Talare [01:18:27]: Jag skulle önska att i Göteborg att för att uppleva just den här göteborgsandan, och så vidare så skulle jag önska, ett önskemål, att man ger möjligheten till sådana här matcher, oavsett, för det är en del av göteborgsandan, ishockey, fotboll och så vidare, handboll, att du ger möjligheten till något bidrag så att alla människor, även i de här socialt utsatta områdena får möjligheten att uppleva det, och då kommer de också lättare bli en del och integrera sig i Göteborg och i samhället. Det är min vision att det finns sådana och man ger en sådan ekonomisk möjlighet till dem att komma in. Vi erbjuder dig, genom skolan och genom annat, genom föreningar, här får du, dela ut till ungdomar, dela ut till dem, följ med här, kom in i samhället, kom in i en grupp, känn dig som en del i samhället, en del i den här föreningen, då går vi tillsammans. Ge dem ekonomiska förutsättningar, mycket, mycket kan lösas och framförallt tror jag Göteborg kommer ha mycket bra förutsättningar också att minska kriminaliteten och mycket annat, faktiskt. Ge folk och sen om det ska vara generellt till alla men så att även dem i utsatta områden, som vi sa många av de föräldrarna arbetar inte, de kommer lätt in i kriminalitet, de vill också ha mobiler, de vill också ha som alla andra lite så, så ge dem möjligheten att komma in och då blir de en del av samhället och känner göteborgsandan. Det skulle vara en fin vision om man får den möjligheten.

Intervjuare [01:20:17]: Vad bra, är det någonting annat som du vill tillägga?

Talare [01:20:19]: Nej faktiskt inte nu utan jag kan återkomma.

Intervjuare [01:20:22]: Ja absolut, jag brukar fråga så här vad som fick dig att vilja vara med?

Talare [01:20:27]: Vilja vara med är nog med min inställning till att om man kan påverka och förändra så vill jag gärna göra till, både staden och vårt liv bättre faktiskt.

Intervjuare [01:20:42]: Ja vad bra, jag är jättetacksam att du var med. Tack så jättemycket.

Talare [01:20:44]: Ja det var roligt faktiskt.

Intervjuare [01:20:45]: Jag stänger av här nu.

Talare [01:20:47]: Ja, tack, tack.

Intervjuare [01:20:50]: Då ska vi se om jag lyckas med det.

[bandningen slutar]